

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه مجتهدیه امین
(دفتر تبلیغات اسلامی)

شهرستان اصفهان

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

موضوع:

همسرگزینی در قرآن

استاد راهنما:

محمد حاتمیان جزی

استاد داور:

پژوهشگر:

طاهره مهدویان

تابستان ۱۳۸۹

سپاس

خداوندا! تو را سپاس می گویم که این
بنده حقیر را شایسته ی خدمتگذاری به
جوانان خوب و سرشار از عاطفه
قراردادی تا بتوانم با گامی هر چند
کوچک، در زمینه ی ازدواج که مهم ترین
و حساس ترین رخدادهای زندگی آنان است ،
با رویکرد قرآن محور بکوشم.

تقدیم به

همسر مهربان و با وفایم
که بیشترین زحمات
این پژوهش را متحمل
شدند.

تقدیر و تشکر

با همه وجود ، صمیمانه و خالصانه از
تمام کسانی که در این مجموعه بنده
حقیر را یاری نمودند
از جمله:

همسر گرامی ام، سرکار
خانم حقیقی و خانم صالحی

تقدیر و
تشکر می
کنم.

چکیده

پیوند زناشویی، نقطه عطفی در زندگی انسان هاست و از جمله مسائل مطرح و مورد ابتلائی به شمار می رود که دو گنجینه گرانبهای معرفت؛ یعنی قرآن و اهل بیت درباره آن راهکارهای مفید و حیاتی داده اند و اکنون نگارنده این افتخار را دارد که این پیوند مقدس را از نگاه قرآن و روایات مورد ارزیابی قرار دهد تا در این جهت، جوانان و همه ی کسانی که زندگی خودشان را بی همسر و همدل می گذاراند، با انتخاب شایسته و مفید از نردبان ترقی بالا روند.

مخاطبان می توانند اهمیت و ضرورت و هدف از ازدواج را به ترتیب در آیات ۳۲ از سوره ی مبارکه نور، ۳۶ از سوره ی مبارکه یس و ۲۱ از سوره ی مبارکه روم مطالعه کنند.

در این آیات این مطالب فهمیده می شود که ازدواج، مطابق طبیعت، فطرت، شرع، عقل و سنت رسول اکرم^۹، نشاط بخش و هدیه ی خداست. پس باید هر چه زودتر به این امر مقدس توجه کرد. ما نیاز به فرهنگ سازی در همه ی عرصه های ازدواج داریم. همسرگزینی مثل هر امر مهم دیگر، نیاز به تعلیم دقیق به جوانان دارد.

قرآن کریم در این زمینه توصیه هایی دارد که به طور خلاصه عبارتند از:

الف: شناخت ویژگی های همسر قبل از ازدواج.

ب: همسران، همتای یکدیگر باشند که این خصوصیت، مهم ترین ویژگی می باشد.

ج: عدم رابطه ی نامشروع و پنهانی قبل از ازدواج.

د: رعایت اصول و آداب خواستگاری.

ه: جدی گرفتن مراحل تحقیق و همچنین مشورت و توکل به خدا قبل از تصمیم گیری نهایی.

واژگان کلیدی این تحقیق عبارت اند از: کفویت، بلوغ در ازدواج، رشد، إنکاح و نکاح، آرامش،

مشکلات حقیقی و مشکلات ساختگی در ازدواج.

پیشنهادهات

پیشنهاد ما برای چند گروه می باشد:

پیشنهاد اول به همه ی مسئولین فرهنگی، مبلغان دینی، مشاوران، روانشناسان و تمامی کسانی که به نوعی در ترویج آموزش ازدواج فعالیت دارند، می باشد به این که: بیش از پیش جوانان و والدین آنها را با معارف زیبای قرآن و عترت در زمینه ی ازدواج و مرحله ی بعد از ازدواج یعنی همسررداری و تربیت فرزند آشنا کنند که البته این مهم، نیازمند آشنایی اولیه ی خود این افراد با آن معارف نورانی است که قطعاً انجام این رسالتِ خطیر از مصادیق رفعِ مہجوریت از قرآن کریم و معارف انسان ساز آن می باشد.

پیشنهاد دوم ما به جوانان و والدین است به این که در امر خطیر ازدواج اصل را دستورات تربیتی قرآن و اهل بیت: قرار دهند و آن چه حاصل تجربه انسان هایی مانند خودشان است که بعضاً ریشه در جهان بینی مادیِ این افراد (روانشناسی غربی) دارد را به عنوان امری که ظن آور است نگاه کنند نه امور قطعی و یقینی که البته این مطلب به معنای کنار گذاشتنِ کامل این افراد و کتب نیست بلکه به معنای استفاده از نظراتشان در حدّ اموری که می تواند انسان را به مرز یقین نزدیک کند.

فهرست منابع

منابع عربی

۱. قرآن کریم، ترجمه ی مهدی الهی قمشه ای، چاپ دوم، قم، آئین دانش، ۱۳۸۵.
۲. نهج البلاغه، ترجمه ی محمد دشتی، قم، لقمان، چاپ سوم، آذر ۱۳۷۹.
۳. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، بیروت، دار صادر، چاپ سوم، ۱۴۱۴.ق.
۴. بحرانی، هاشم، تفسیر البرهان فی تفسیر القرآن، تهران، بنیاد بعثت، چاپ اول، ۱۴۱۶.ق.
۵. بیضاوی، عبدالله بن عمر، تفسیر انوار التنزیل و أسرار التأویل، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ اول، ۱۴۱۸.ق.
۶. حرّ عاملی، وسایل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، قم، مؤسسه آل البيت لإحياء التراث، چاپ اول، ۱۴۰۹.ق.
۷. زمخشری، محمود، تفسیر الکشاف عن حقایق غوامض التنزیل، بیروت، دارالکتب العربی، چاپ سوم، ۱۴۰۷.ق.
۸. الشعیری السبزواری، محمد بن محمد، جامع الخبر او معارج الیقین فی اصول دین، قم، مؤسسه آل البيت، چاپ اول، ۱۴۱۴.ق.
۹. صدوق، محمد بن علی بن حسین، من لا یحضره الفقیه، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ سوم، ۱۳۱۳.ق.
۱۰. طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الاخلاق، قم، شریف رضی، چاپ چهارم، ۱۴۱۲.ق.
۱۱. طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر مجمع البیان فی تفسیر القرآن الکریم، تهران، ناصر خسرو، چاپ سوم، ۱۳۷۲.ش.
۱۲. طوسی، محمد بن حسن، تهذیب الاحکام، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ چهارم، ۱۳۶۵.ش.
۱۳. عروسی حویزی، عبدعلی بن جمعه، تفسیر نور الثقلین، قم، اسماعیلیان، چاپ چهارم، ۱۴۱۵.ق.
۱۴. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، بیروت، مؤسسه الوفاء، ۱۴۰۴.ق.

۱۵. فیض کاشانی، ملامحسن، تفسیر صافی، تهران، الصدر، چاپ دوم، ۱۴۱۵ ه.ق.
۱۶. قمی، محمد بن علی ابن بابویه، معانی الاخبار، قم، مؤسسه النشر الاسلامی، چاپ اول، ۱۳۶۱ ه.ش.
۱۷. کلینی، اصول کافی، تصحیح علی اکبر غفاری صفت، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ چهارم، ۱۳۶۵ ش.
۱۸. کلینی رازی، محمد بن یعقوب، فروع کافی، تهران، دالکتب الاسلامیه، چاپ ۱۳۹۲.
۱۹. مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰ ه.ش.
۲۰. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، قم، مؤسسه آل البيت لإحياء التراث، چاپ اول، ۱۴۰۸ ه.ق.

منابع فارسی

۱. قمی، شیخ عباس، کلیات مفاتیح الجنان، اصفهان، مهر ثامن الائمه (ع)، چاپ سوم، تیرماه ۱۳۸۲.
۲. نهج الفصاحه، ترجمه علی اکبر میرزایی، قم، عصر جوان، چاپ اول، ۱۳۸۵.
۳. اثنی عشری، محمد، هرگز ازدواج نکنید!، اصفهان، نقش نگین، چاپ اول، ۱۳۸۶.
۴. امین اصفهانی، نصرت، تفسیر مخزن العرفان، تهران، نهضت زنان مسلمان، ۱۳۶۱ ه.ش.
۵. افروز، غلامعلی، همسران برتر، تهران، انجمن اولیاء و مربیان، چاپ ششم، ۱۳۸۲.
۶. امام خمینی، شرح چهل حدیث امام، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، چاپ سی و ششم ۱۳۸۵.
۷. امینی، ابراهیم، آئین همسراری، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ هفدهم، ۱۳۸۰.
۸. بانکی پورفرد، امیرحسین، مطلع مهر، اصفهان، حدیث راه عشق، چاپ هفتم، ۱۳۸۸.
۹. پورسیف، عباس، تلخیص المیزان و نمونه، تهران، نشر شاهد، چاپ چهارم، ۱۳۸۷ ه.ش.
۱۰. خسروی، حسینی، غلامرضا، مفردات الفاظ قرآن، تهران، مرتضوی، چاپ دوم، ۱۳۷۵ ه.ش.
۱۱. دهنوی، حسین، گلبرگ زندگی، قم، خادم الرضا، چاپ هفتم، بهار ۱۳۸۸.
۱۲. طباطبایی، محمدحسین، تفسیر المیزان، ترجمه ی محمدباقر موسوی همدانی، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ پنجم، ۱۳۷۴.
۱۳. طیب، عبدالحسین، تفسیر اطیب البیان، تهران، اسلام، چاپ دوم، ۱۳۷۸ ه.ش.
۱۴. قرائتی، محسن، تفسیر نور، تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، چاپ یازدهم، ۱۳۸۳ ه.ش.
۱۵. قرشی، علی اکبر، قاموس قرآن، تهران، دارالکتب الاسلامیه، چاپ ششم، ۱۳۷۱.
۱۶. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، مترجم: محمدرضا شیخی، قم، دارالحديث، چاپ سوم، ۱۳۷۷.
۱۷. مترجمان، ترجمه مجمع البیان فی تفسیر القرآن، تهران، فراهانی، چاپ اول، ۱۳۶۰ ه.ش.
۱۸. مترجمان، تفسیر هدایت، مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۱۳۷۷.

۱۹. مطهری، مرتضی، نظام حقوق زن در اسلام، تهران، صدرا، چاپ چهل و چهارم، بهمن ۱۳۸۵.
۲۰. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران، دار الکتب الاسلامیه، چاپ اول، ۱۳۷۴ ه.ق.
۲۱. نراقی، احمد، معراج السعاده، قم، دفتر انتشارات بوکتاب، چاپ دوم، ۱۳۸۵.
۲۲. نیلی پور، مهدی، بهشت اخلاق، قم، مؤسسه تحقیقاتی حضرت ولی عصر عج، چاپ اول، ۱۳۸۵.
۲۳. نیلی پور، مهدی، مدیریت خانواده (ازدواج)، قم، سلسبیل، چاپ اول، ۱۳۸۵.